

Täysistunto

Maanantai 13.12.2021 klo 14.00—15.26

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 135/2021 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 18/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Purra.

Keskustelu

14.08 **Riikka Purra ps:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys arpajaislain muuttamiseksi on heikosti valmisteltu, epäselvä, ristiriitainen ja tehoton. Lisäksi on käsittämätöntä, että paketti vietiin läpi kiireellisenä budjettilakina.

Tavoite uudistaa arpajaislakia erityisesti rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen ehkäisyn ja vähentämisen tehostamiseksi on kannatettava, mutta esityksessä ehdotetaan myös sellaisten lakimuutosten tekemistä, jotka eivät mitenkään palvele tavoitteen saavuttamista. Osa muutoksista näyttää olevan tehty, jotta jotakin voidaan sanoa olevan tehty.

Esityksen vaatimus sijoitella automaatteja yhtäältä niin, että niitä voidaan valvoa, mutta toisaalta niin, että niitä ei näe, on absurdi. Esteetön valvonta ja asiointi liiketilassa ilman näköyhteyttä automaatteihin eivät ole yhtäaikaisesti toteutettavissa suuressa osassa myyntipaikoista, koska pienissä liiketiloissa ei yksinkertaisesti ole sellaista paikkaa, jonne automaattit olisivat siirrettävissä katseelta piiloon. Niinpä esitimme tähän, että esteettömän valvonnan toteuttamisen tulisi olla ensisijainen sijoitteluperiaatteita ohjaava säännös.

Esityksen vaatimat maksuestot eivät myöskään toimi, useat valiokunnan kuulemat asiantuntijat totesivat tämän. Esimerkiksi Norjassa, missä maksuliikenne-estot ovat olleet käytössä jo pitkään, on rahapelaamisen, mukaan lukien ulkomaille kanavoituvan pelaamisen, määrä kasvanut merkittävästi. Samalla peliongelmat ovat lisääntyneet ja maksutavat ovat siirtyneet pois finanssivalvonnan hyväksymiltä toimijoilta Euroopan ulkopuolelle kolmansille osapuolille, joita ei valvo yksikään eurooppalainen finanssivalvonnan elin. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat pitivätkin todennäköisenä, että maksuestot johtavat myös Suomessa maksujen siirtymiseen viranomaisvalvonnan ulkopuolelle.

Perussuomalaisten vastalauseessa käsitellään muitakin esityksen ongelmia ja esitetään muutoksia. Esityksestämme kaksi lausumaa, yksi koskien peliongelmiensa ehkäisyä ja hoitamista ja toinen koskien liian alhaisia tappiorajoja, hyväksyttiin lopulta yksimielisiksi valiokunnan lausumiksi. Sen sijaan kaksi muuta jäivät vastalauseeseemme. Ensimmäisessä vaadimme toimenpiteitä koskien raha-automaattien siirtämistä pelisaleihin kaupunkien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

suurista kaupan yksiköistä. Toinen lausuma käsittelee sitä kyseenalaista kokonaisuutta, johon tämä koko häkkyrä poliittisine ja taloudellisine intresseineen perustuu. Vaadimme lausumassa hallitusta toimimaan niin, että rahapelitoiminnan tuottojen edunsaajat siirretään budjetin kehysmenettelyn piiriin ja että rahoitus kohdennetaan yhteiskunnallisesti aidosti hyödyllisille toimijoille.

Arvoisa puhemies! Näin ollen teen perussuomalaisten vastalauseen mukaiset perustelu- ja koskevan muutosesityksen ja lausumaesitykset.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rydman.

14.11 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys uudeksi arpajaislaiksi on monella tapaa kyllä jotakuinkin huonoin mahdollinen. Se ei nimittäin vastaa juuri lainkaan niihin keskeisiin ongelmiin, joita rahapelijärjestelmämme tällä hetkellä sisältää.

Keskeisin peliongelmiin aiheuttaja Suomessa tutkitustikin on nimenomaisesti tuulikaappeihin sijoitetut peliautomaatit, mutta niiden sijoitteluun hallitus tekee käytännössä lähinnä vain kosmeettisia muutoksia, jotka eivät tule peliongelmaa millään tavalla ratkaisemaan, tuskin merkittäväällä tavalla edes vähentämään. Toinen keskeinen rahapelijärjestelmämme ongelma on rahapelituottojen ja niistä hyötyvien edunsaajatahojen monella tapaa epäterveitä kannusteita synnyttävä kohtalonyhteys. Liioin ei ole hallitus puuttumassa tähänkään rahapelijärjestelmämme keskeiseen ongelmaan. Sen sijaan hallitus on tehnyt esityksen, joka pyrkii suitsimaan lähinnä internetin vapautta, kuitenkin siinäkin millään olennaisella tavalla onnistumatta.

Perustuslakivaliokunta sinänsä oli hereillä ja havaitsi näissä esitetyissä maksusiirtoesitoissa keskeisen omaisuuden suojaan liittyvän ongelman ja totesi, että siltä osin kuin kyse on voittojen tai pelitilille talletettujen varojen kotiuttamisesta, perustuslain takaama omaisuuden suoja estää säätämästä senkaltaista maksusiirtoestoa kuin hallitus esitti.

Johdonmukaista perustuslakivaliokunnan kannan kanssa olisi ollut se, että hallintovaliokunta olisi poistanut rahansiirtoestot lakiesityksestä kokonaisuudessaankin, mutta tähän valitettavasti hallituspuolueilla ei ollut tahtoa. Toivottavasti tältä osin seuraavalla hallituksella on halua tehdä tarvittavat korjaukset, kun — kuten edustaja Purraikin tuossa edellä jo totesi — tällaisilla maksuестоilla ei olla havaittu olevan käytännössä minkäänlaisia peliongelmiä tai pelaamista vähentäviä vaikutuksia. Itse asiassa Norjasta saadut tutkimustulokset osoittavat lähinnä päinvastaista.

Kuitenkin kun eteenpäin on mentävä ja pykälämuutoksista on viime viikolla jo äänestetty, on syytä antaa hallitukselle riittävät suuntaviivat siitä, kuinka tästä eteenpäin. Näin muodoin teenkin kokoomuksen vastalauseen numero 2 mukaiset viisi lausumaehdotusta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Mari.

14.14 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Kannatan ensin edustaja Purran tekemiä esityksiä. Täytyy sanoa, että kun olin tämän lain käsittelyssä valiokunnassa, niin nyt viimeistään ainakin itseltäni meni usko tähän koko arpajaislaki- ja rahapelijärjestelmään. On nimittäin niin, että silloin, kun tätä lakia on ministeriössä sorvattu, suurin osa lausunnonantajista on ollut Veikkauksen tuottojen edunsaajia. Se on aivan selvä asia, että silloin tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

koko asia hämärtyy ja intressiristiriidat tulevat tällaiseen lainsäädäntöön sellaisella tavalla, joka ei voi olla hyväksyttävää.

Nythan nimittäin on niin, että koko järjestelmän tarkoituksena olisi rahapelihaittojen ehkäisy, mutta tosiasiaa kuitenkin tässä laissa ei tehdä sellaisia vaikuttavia toimia, joilla niitä rahapelihaittoja ehkäistään. Näyttää siltä, että suurin syy siihen on se, että nimenomaan halutaan samaan aikaan pitää kiinni tuotoista, joita edunsaajat saavat. Nyt kaiken kuulemani perusteella olen kyllä sitä mieltä, että jossain kohtaa tämä järjestelmä täytyy korjata. Arpajaislailla tulisi puhtaasti huolehtia siitä, millä säätelyllä tässä maassa rahapelejä pelataan, ja Veikkauksen ja sen tuottojen täytyisi olla aivan toisenlainen kysymys.

Nythan on nimittäin niin, että jos katsotte, mihin kaikkeen näitä tuottoja käytetään, niin kyllä siinä tulee väistämättä välillä mieleen, ovatko nämä ylipäättänsä yleishyödyllisiä, minkälaisiin toimiin rahaa annetaan vuosi toisensa jälkeen, ja ovatko ne todella sellaisia, mitä on syytä näistä veikkausvoittovaroista maksaa. Nyt nähdäkseni kolmas sektori on ollut perinteisesti sektori, joka toimii vapaaehtoisvoimin, toimii jäsenmaksuilla ja toimii lahjoituksilla, mutta meillä on jostain syystä jossain kohtaa keikahtanut tämä niin, että itse asiassa nämä Veikkauksen tuotot ja julkinen sektori rahoittavat tätä toimintaa. Se ei voi olla missään nimessä järkevää erityisesti silloin, kun kysymys ei ole yleishyödyllisestä toiminnasta.

Tässä jo edellä olleissa puheenvuoroissa hyvin käytiin läpi muun muassa näitten maksublokkien problematiikka, joista asiantuntijalausuntojen perusteella ei varsinaisesti ole hyötyä. Mutta niin kuin edustaja Rydmanin puheenvuorosta kävi ilmi, hallituspuolueet eivät olleet valmiita tätä korjaamaan. Itsekin esitän kyllä tässä kohtaa toiveen, että ehkäpä seuraava hallitus korjaa tätä järjestelmää ja tätä arpajaislakia sellaisiksi kuin niiden pitäisi olla, [Puhemies koputtaa] jotta ne toimivat rahapelin haittojen ehkäisyssä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vestman.

14.17 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kannatan edustaja Rydmanin tekemiä esityksiä.

Tässä arpajaislakia koskevassa muutosesityksessä, jonka hallitus on antanut, on jotta-kuinkin kaikki pielessä. Ensinnäkään tämä esitys ei sisällä minkäänlaista vaikutusarviointia tälle nykyiselle rahapelijärjestelmälle ja yksinoikeusjärjestelmälle vaihtoehtoisesta järjestelmästä. Tässä esityksessä ei ole tutkittu lainkaan sitä, olisivatko ne tavoitteet, jotka Suomessa on rahapelijärjestelmälle asetettu — muun muassa vähentää rahapelihaittoja — saavutettavissa jollain vaihtoehtoisella järjestelmällä, joka rajoittaisi vähemmän esimerkiksi elinkeinovapautta. Eli tällainen vaihtoehtojen tarkastelu puuttuu kokonaan.

Toiseksi tämän esityksen järjettömyys on se, että tosiaan julkilausuttuna tavoitteena on vähentää rahapelihaittoja mutta tämä esitys ei poista peliongelmiä tutkitusti eniten aiheuttavaa asiaa eli peliautomaattien hajasijoittelua eikä siirrä näitä automaatteja pelisaleihin. Tämä seikka, että nimenomaan hajasijoitetut rahapeliautomaatit ovat rahapeliongelmiensa, ongelmapelaamisen, suurin lähde, käy aivan selkeästi esille hallintovaliokunnan saamista asiantuntijalausunnoista.

Toisaalta tämä esitys rajoittaa sellaista, jonka ei tutkimuksessa ole osoitettu estävän pelihaittojen syntyä, eli luo maksuliikenne-estot ja rajoittaa siten periaatteellisestikin ongelmallisella tavalla internetin vapautta. Maksuliikenne-estot aiheuttavat toisaalta tukun muita ongelmia, eli estot ovat ensinnäkin erittäin kalliita, kuten hallintovaliokunnan saamista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

asiantuntijalausunnoissa on todettu, ja siis tehottomia, mutta ne aiheuttavat myös rahanpesuriskin kasvua, koska maksuliikennettä siirtyy näiden estojen vuoksi sellaisten laitosten ja toimijoiden tehtäväksi, jotka eivät ole Suomen eivätkä välttämättä edes EU:n rahanpesusääntelyn piirissä. Pyydän kiinnittämään huomiota siihen, että myös Suomen Pankki on ollut lausunnossaan erittäin kriittinen näitä maksuliikenne-estojä kohtaan. Näillä kokoomuksen lausumaehdotuksilla järjestelmää saataisiin kehitettyä järjellisempään suuntaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pelkonen.

14.20 **Jaana Pelkonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Rydman jo esitteli kokoomuksen vastalauseen, ja nostaisin itse siitä esiin erityisesti lausumaehdotuksen, jossa hallitusta edellytettäisiin viipymättä ryhtymään toimenpiteisiin yleishyödyllistä työtä tekevien yhdistysten, järjestöjen ja muiden tahojen rahoituskanavien monipuolistamisen ja omaehtoisen varainkeruun edistämiseksi. Tämä on erittäin tärkeä asia. Edustaja Kaunistohan on tehnyt tähän liittyen jo myöskin lakialoitteen, jossa hän ehdotti yhteisön ja luonnollisen henkilön lahjoitusvähennysten laajentamista tavalla, joka edistäisi muun muassa juuri niiden arpajaislaissa määriteltyä yleishyödyllistä työtä tekevien yhdistysten, järjestöjen ja muiden tahojen rahoituskanavien monipuolistamista ja omaehtoista varainkeruuta, jotka kärsivät Veikkauksen tuoton alenemasta. Hallitus ei valitettavasti tähän hyvään lakialoitteeseen ole tarttunut, mutta toivottavasti tämä kokoomuksen vastalause menee läpi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laukkanen.

14.21 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa rouva puhemies! 2016 kun tätä lakia uudistettiin, jo silloin hallintovaliokunta totesi, että tässä koko uudistuksessa on aivan liian kova kiire. Nyt tästä ei ole opittu mitään: on tuotu uusi esitys jälleen kovalla kiireellä. Nämä keskeiset tavoitteet, joita tässä on ollut, eivät valitettavasti, kuten täällä on todettu, tällä toteudu.

Edustaja Pelkonen nosti tässä erittäin tärkeän, mielenkiintoisen asian, josta on tässä salissa puhuttu viime kaudella ja edellisellä kaudella ja sitä edellisellä kaudella, ja se on juuri se, miten saisimme yleishyödylliset yhdistykset ja niille lahjoittavat tahot jollakin tavalla veronkevennyksen piiriin niin, että tämä hyöty tulisi suoraan näille yhdistyksille. Aikanaan, kun presidentti Martti Ahtisaari esitti oman työryhmänsä kautta tätä uudistusta, hän totesi tuossa loppuraportissa, että tämä voisi helposti tuottaa 50 000 työpaikkaa. Minusta ei minkään hallituksen pitäisi jättää käyttämättä tällaista ovea, jota pidetään raollaan. Tämä on hyvin laajasti ympäri maailmaa käytetty mahdollisuus, että tietyn määrän voisi vuodessa hyväksi katsomaansa yhdistystoimintaan lahjoittaa, ja jos sen tarkoitus on yhteiskunnallisesti merkittävä, saada siitä sitten verovähennysoikeuden. Tämä asia pitäisi nyt ottaa lähempään tarkasteluun, ei lähestyä sitä kuin periaatteellisesti huonona asiana vaan nähdä tämä todella merkittävänä työllistävänä vaikuttajana.

No nyt siihen on erityinen syy, kun nämä rahapeleihin liittyvät lainsäädäntöuudistukset, kaikki, ovat jättäneet huomiotta sen, miten lopulta korvataan yleishyödyllisille järjestöille tämä tulonmenetyt, joka on syntymässä. Tämä parlamentaarinen ryhmäkin, joka parhailaan tätä mieltä, tuntuu olevan näkemyksissään hyvin mielenkiintoisessa tilanteessa. Saa nähdä, syntykö sieltä sellaista tulosta, jossa oikeasti pääsisimme uudistamaan ja tuomaan järjestöille sen työrauhan, että he voivat ennakoida omaa toimintaansa niissä puitteissa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

että tietävät, että heidän rahoituksensa on enemmän kuin yhdeksi vuodeksi turvattu. — Kii-tos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Gustafsson.

14.23 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Täällä näyttää olevan poliittisella oikeis-tolla oikein manööveri päällä. Lain ykköskäsittelyyn valmistauduin asialla, jota en siinä yhteydessä todennut ääneen. Katsoin lävitse sosiaali- ja terveystalouden antaman lau-sunnon, jossa todetaan, että nämä muutokset ovat tarpeellisia. Talousvaliokunnan yhteen- vetona voisin todeta: ”Tämä arpajaislaki on askel oikeaan suuntaan.” Perustuslakivalio- kunta, jonka jäsen olen, teki kaksi aika merkittävää korjausesitystä tähän arpajaislakiin, mutta noin yleisesti ottaen myöskin siihen sopii se, että paljon nähtiin tätä oikeansuuntai- suutta, ja sekin pitää tätä arpajaislakia tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

Minun mielestäni nyt valitettavasti poliittinen oikeisto kyllä ampuu pahasti yli. Olisin kyllä toivonut, kun tiedän, että joukossa on paljon ihan virkeitä ihmisiä, että olisitte katso- neet viime viikon perjantailta Taloustutkimuksen tuloksen, otsikkona ”Rahapeliongel- mien esiintyvyys on laskenut”. Tämä kysely on tehty vuodesta 2017 alkaen yhdestä kol- meen kertaa vuodessa, tänä vuonna koronasyistä toteutettu vain kerran. Ja yllätys hei: Edellisen kerran kysely toteutettiin vuosi sitten marraskuussa, jolloin tämä esiintyvyys oli 2,6 prosenttia. Nyt se oli laskenut 1,8 prosenttiin. Se johtuu tietysti monista eri syistä, var- maan myöskin koronalla on merkittävä osuus, koska myöskin muun muassa peliautomaat- tit olivat pitkähkön aikaa pois käytöstä, mutta on vaikutusta ilman muuta näillä asetetuilla pelirajoilla, jotka pelaajat voivat itselleen asettaa, pakollisella tunnistautumisella ja sillä, että peliautomaattien määrä on puolitetu.

Siis, hyvät kollegat, pieni annos rehellisyyttä nyt mukaan tähän keskusteluun. Ihan oi- keasti hei, tämä arpajaislaki on kuitenkin erittäin merkittävä uudistus, joka pitää sisällään myöskin uusia innovaatioita: sen, että Veikkaus voi ottaa käyttöön tämän uuden liiketoi- minnan, joka on siis yritysten välistä kaupankäyntiä ja joka myöskin kehittää Veikkauksen omaa pelien kehittämistä, totta kai vastuullisuus edellä.

Myöskin nämä peliestot, joita täällä nyt oikeisto on kritisoinut — lainaanpa hallintova- liokuntaa: ”Hallintovaliokunta katsoo, että maksuliikenne-estoilla voidaan niiden kiertä- mismahdollisuudesta huolimatta saavuttaa tavoiteltu päämäärä rahapelihaittojen tehok- kaammasta ehkäisystä. Estojen käyttöönoton voidaan arvioida lisäävän pelaajien tietoi- suutta siitä, että niiden kohteena on arpajaislailla sääntelemätön toiminta, jota ei myöskään valvota kansallisten viranomaisten toimesta. Maksuliikenne-estojen voidaan arvioida myös nostavan kynnyistä pelata yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten rahapeliyhtiöiden rahapelejä.”

Eikö poliittinen oikeisto yhtään ole huolissaan siitä, että noin 400 miljoonalla eurolla pe- lataan Suomesta ulos? Voitot menevät veroparatiiseihin, ongelmat jäävät Suomeen. Sen ta- kia tämä järjestelmä, johon nyt ollaan siirtymässä... Totean nyt vielä kertauksen vuoksi: Luvatonta pelitoimintaa rajoitetaan yleisesti 21:ssä Euroopan maassa. Luvattomille pelisi- vustoille tapahtuvia rahansiirtoja voidaan myös laajasti torjua muun muassa Hollannissa, Kreikassa, Latviassa, Norjassa, Puolassa, Romaniassa, Slovakiassa ja Tšekin tasavallassa.

Kyllä tässä haetaan ihan oikeita ratkaisuja, ja itse korostan sitä, että kuitenkin lähtökoh- ta on peliongelmiin määrän rajoittaminen, mutta myöskin Veikkauksen toimintaedellytys- ten säilyttäminen. Se 700—800 miljoonaa, joka Veikkauksesta myöskin tulevaisuudessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

voidaan kohdentaa merkittäviin tarkoituksiin — kulttuuriin, tieteeseen, taiteeseen, nuorisotyöhön — se on tärkeää. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinäluoma.

14.29 **Eveliina Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys arpajaislaiksi on erittäin tärkeä, ja uudistuksena pidän tätä onnistuneena. Tässä otetaan nimenomaan oikeita askeleita eteenpäin, kuten edustaja Gustafsson edellä totesi. Kaiken keskiössä on kuitenkin pelihaittojen torjunta. Kun me tiedämme, että rahapelaaminen aiheuttaa sekä sosiaalisia että taloudellisia ongelmia ja haasteita suomalaisille, niin nyt tällä uudistuksella lähdetään tähän asiaan tarttumaan. Siksi pidän hieman erikoisena tätä opposition kritiikkiä tästä aikataulusta, kun eihän meillä pitäisi olla aikaa hukattavana siinä, että me pyritään auttamaan, estämään rahapelaamisen muodostumista ongelmaksi. Nyt tämä ottaa juuri tämän askeleen eteenpäin tässä rahapelaamisen haittojen torjunnassa.

Aivan kuten hallintovaliokunta tässä mietinnössään toteaa, monopoli ei ole itsessään se ongelma vaan tämä yksinoikeusjärjestelmä mahdollistaa, siis mahdollistaa, rahapelaamisen ongelmiin puuttumisen. Ja kuten edustaja Gustafsson tässä edellä totesi, rahapelimonopolin hajottaminen tarkoittaisi, että meillä siirtyisi tämä toiminta yrityksiin, jotka maksavat voittonsa veroparatiiseihin, jolloin kysymys kyllä kuuluu tätä monopolijärjestelmää kovasti kritisoiville: oletteko edes rahapelaamisen ongelmien torjunnan puolella, vai oletteko ideologisesti tätä rahapelaamisen monopolijärjestelmää vastaan? Tämähän on se kysymys, johon teidän pitäisi voida vastata myöskin tässä salissa. Rahapelaaminen ei ole poistumassa tästä maailmasta, tästä yhteiskunnasta sillä, että me poistamme Veikkauksen. Sekin on mielestäni fakta.

Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä tuodaan pakollinen tunnistautuminen kaikkiin rahapelaamisen muotoihin ja Veikkauksen peleihin. Se on tärkeä askel eteenpäin, ja sen lisäksi rajoitetaan Veikkauksen mainontaa. Sen lisäksi hyväksyimme hyvällä yhteistyöllä hallintovaliokunnassa lausuman koskien näitä tappiorajoja, jotka koettiin kohtuuttoman korkeiksi, ja toivomme, että hallitus nyt asetuksen tasolla näihin tappiorajoihin [Puhemies koputtaa] puuttuu jatkossa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rydman.

14.33 **Wille Rydman kok:** Arvoisa rouva puhemies! Peliongelma on sellainen sairaus, joka on syytäkin ottaa vakavasti, eikä siitä kannataisi rakentaa oikeisto—vasemmisto-poliittista asetelmaa, vaikka ehkä joillakuilla saattaa olla intoa harhauttaa itse asian varsinaisesta substanssista johonkin poliittisen ideologian mukaiseen vääntämiseen.

Samaan aikaan on kyllä sitten tietysti pakko ihmetellä sitä, että jos katsotaan — niin kuin tulisi katsoa — että yhteiskunnallisena ongelmana peliongelmat ovat niin vakava asia, että niihin olisi syytä etsiä ratkaisuja ihan ideologiasta riippumatta, niin välillä tulee kyllä vähän sellainen olo, että ideologisista syistä puolustetaan monopolijärjestelmää riippumatta siitä, millaisia lopputuloksia monopolijärjestelmä käytännössä tuottaa.

On ilman muuta selvää, että rahapelaaminen ei ole senkaltaista nappikauppaa, joka voisi toimia sääntelemättä, eikä se juuri missään päin maailmaa sääntelemättä toimikaan. Läntisissä yhteiskunnissa, kaikissa, on jollakin tavalla aika merkittävästikin reguloitu sitä, millä tavoin rahapelejä laillisesti voidaan pelata.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

On helppo olla samaa mieltä esimerkiksi edustaja Heinäluoman kanssa siitä, että rahapelaaminen ei suinkaan lopu sillä, että Veikkauksen asemaa kiristetään merkittävästi tai että lainsäädäntökehikosta tehdään merkittävän kireää. Peliongelmat eivät lopu myöskään tämänkaltaisella monopolijärjestelmällä. Jos olisi niin kuin tuolta vasemmalta on väitetty, että nimenomaisesti yksinoikeusjärjestelmä mahdollistaisi peliongelmiin puuttumisen, niin sitten tuntuisi tätä taustaa vasten aika oudolta, minkä takia nimenomaisesti Suomessa on kansainvälisesti vertaillen niin merkittävä peliongelma. Itse asiassa nimenomaisesti se, että meillä on kansallisesti niin aggressiivisesti markkinoitu kansallisen peliyhtiön pelejä, on osaltaan ollut luomassa sitä kulttuuria, minkä johdosta niin moni suomalainen tällä hetkellä peliongelmiensa kanssa painii.

Olennaista on ymmärtää se, että vaikka meillä kuinka muodollisesti ottaen olisi yksinoikeusjärjestelmä, niin tosiasiasa sitä yksinoikeusjärjestelmää ei digitaalisessa ympäristössä ole. Siihen voidaan säätää erilaisia maksusiirtorajoituksia ja muita, mutta tutkittu aineisto ei kuitenkaan todista sen puolesta, että nämä olisivat omiaan peliongelmiä vähentämään. Itse asiassa tutkimustulokset viittaavat jopa päinvastaiseen suuntaan. Silloin olisikin relevanttia kysyä, onko tämä meidän järjestelmämme enää sellainen, että se vastaa aikamme haasteisiin, ja olisiko järkevämpää silloin uudistaa järjestelmää, niin kauan kun se on vielä uudistettavissa ennen kuin Veikkaus on menettänyt merkittävän markkinaosuutensa jonnekin ihan muualle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hoskonen.

14.36 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tätä arpajaislakia muutetaan ja nimenomaan siihen suuntaan, että peliongelmaisten asioihin aidosti halutaan vaikuttaa. Hieman ihmettelen niitä puheenvuoroja, joissa yritetään löytää sellainen ratkaisu, että vapauttamalla tämä kilpailu peliongelmat ikään kuin loppuisivat. Sehän räjäyttäisi tilanteen aivan uusiin mittasuhteisiin. Elikkä tässä suomalaisessa järjestelmässä, jossa monopolilla Veikkaus Oy hoitaa näitä hommia — ja on tehnyt sen hyvin — ennen kaikkea se hyöty, mikä sieltä on saatavissa järkevällä tavalla, jää suomalaisten hyödyksi. Nyt jos me vapautetaan tämä tilanne, joka ainoa euro virtaa veroparatiiseihin ja Suomeen jäävät vain haitat — ei mitään muuta kuin haitat. Elikkä kyllä minä toivoisin, arvoisat edustajakollegat, hieman realistisuutta tässä.

Täällä on puhuttu myös internetin vapaudesta. Kaikki me tiedämme, mitä internetin vapaus tänä päivänä on: jokainen, joka haluaa siellä jotakin semmoista tehdä, mikä ei ole hyvien tapojen tai lakien mukaista — se onnistuu. Sieltä voi tilata huumeita ja vaikka mitä, ja se toimii varmasti sellaisillakin tavoilla, joita me kansanedustajat emme osaa edes kuvitella. On tärkeää kuitenkin, että pidetään tämä rahapeliä hallinta Suomessa monopolina ja niin, että Suomikin siitä hyötyy ja se säilyy jonkunnäköisessä kontrollissa.

On totta, että tämä internetmaailma ryömii joka puolelle. Se tarjoaa uusia, uusia mahdollisuuksia kiertää lakeja, ja joku varmaan voittaa siinä, jos jossakin pelailee, mutta sitten pitää muistaa sekin ikävämpi vaihtoehto, että se on hyvin, hyvin pieni osa, joka voi siellä voittaa. 99 prosenttia ihmisistä häviää siellä rahansa ja menettää elämästä otteen, ja sen jälkeen he ovat sitten meidän yhteiskunnan erilaisten hoitotoimenpiteitten kohteina. Onko se kukaan oikein?

On hyvä, että näitä lakeja uudistetaan. Tämä suomalainen järjestelmä on hyvä. Sitä ei kyllä voi verrata siihen, että jos vapautamme tilanteen, niin saavuttaisimme jonkun parem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

man tilanteen. Ei nyt sentään niin voi kukaan ajatella vakavissaan. Aivan varmasti, jos se vapautetaan, se homma karkaa niin totaalisesti käsistä, että sen jälkeen sitä ei kukaan pysty enää saamaan kiinni, kun se on kerran lähtenyt käsistä. Että jatketaan tällä tavalla silloin tällöin aina muuttaen näitä lakeja ja täsmentäen tätä hommaa, että saamme sen toimimaan mahdollisimman vähillä haitoilla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Mari.

14.38 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Aivan kuten tässä äsken edustaja Rydman totesi, vaikka meillä täällä Suomessa Veikkaus on hyvin pitkälti ollut markkinajohtaja, niin silti meillä ovat haitat näin suuria, kuten meillä on. Ne löytyvät kyllä kaikki tuolta asian-tuntijalausunnoista, ja se on kyllä todettava, että sieltä myös löytyy se tutkittu tieto, että peliautomaatit ovat yksi koukuttavimpia asioita, jolle ei nyt tässä olla tekemässä kuin kosmeettisia muutoksia. Kyllä tässä väkisinkin tulee mieleen, kumpi on tärkeämpi asia: rahapelihaittojen ehkäisy vai tuottojen saaminen? Tässä varmasti nämä asiat taistelevat.

Pidän kyllä erikoisena sitä, että jos meillä kuitenkin mietitään sitä, minkä äskenkin sainoin, että silloin, kun tätä lakia on oltu valmistelemissa, lausunnon antajista suurin osa on ollut edunsaajia, niin onhan se aivan selvä, että eivät he näe sitä järkevänä, että Veikkauksen tulot romahtavat, koska he tietävät, että se vaikuttaa suoraan myöskin heidän tuloihinsa. Tässä on nyt tämä ongelma, että kun on liian monta kättä pyytämässä, niin silloin näitä järkeviä toimenpiteitä ei saada aikaiseksi. Tästä pitäisi kyllä päästä eroon, ja ehkä se sitten korjaantuu sillä, että nämä tuotot tulevat budjettiin. Kyllä itse katsoisin, että tässä kohtaa pitäisi myös katsoa sitä kenttää, järjestökenttää, jotta siellä todella yleishyödylliset toimijat jatkavat, ja niiden osalta, jotka eivät ole yleishyödyllisiä toimijoita, pitää katsoa, kuuluuko tämä asia ylipäätensä budjetin kautta rahoitettavaksi.

Mitä sitten tulee maksublokkeihin, niin me näimme kyllä pikemminkin ongelmaksi sen, että siitä ei ole mitään tutkittua tietoa olemassa, että ne toimivat, ja kuten tässä edustaja Rydman sanoi, se on pikemminkin päinvastoin. Sen sijaan tämä järjestelmä on erittäin kallias ja siirtää rahaa sellaisille tahoille, joiden alla muun muassa terrorismin ja rahanpesun osalta meillä voi hävitä sitä rahaa tavoittamattomiin, ja se on nähdäkseni kyllä jonkun sortin ongelma suomalaisessa järjestelmässä.

Näin me nyt tässä mennään eteenpäin, ja ehkäpä tätäkin lakia korjaillaan jatkossa vielä lisää. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Semi.

14.41 **Matti Semi vas:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Minusta on hyvää tässä, että nimenomaan Veikkauksen asemaa vahvistetaan ja tehdään samalla näitä peliongelmiin vähentämistoimenpiteitä.

Tämmöinen pakollinen tunnistautuminen on erittäin hyvä asia, koska silloin se tuo rajat pelaamiseen, ja myös se on yksilön hyväksi, että tavallaan se kone muistuttaakin siitä pelaamisen rajojen ylläpidosta.

Meidän jokaisen pitää muistaa, että rahapeliä on harrastettu ihan läpi vuosisatojen ja tullaan vielä jatkossakin varmana pelaamaan, koska se on yksi tapa ollut ihmisillä hommata rahaa, tai menettää rahaa. Sen takia minusta valvottuna tehtynä tämä vähentää niitä ongelmia, mitä rahapelihaitoista tulee, ja vähentää myös halua tehdä laitonta rahapelihommaa ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

sitä kautta menettää rahojaan. Mielestäni tämä uudistus on ihan hyvä ja tarpeen tässä tilanteessa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Myllykoski.

14.42 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Uudistus on tarpeellinen, kuten tuossa edustaja Gustafsson lainasi niitä eri lausumia, mitä eri valiokunnista on tullut — nimenomaan tämä oikeasuuntaisuus ja se, että tässä kuitenkin tunnustetaan ja tuodaan hyvin esille ja tiedostetaan, että peliongelmissa ongelmaiset ovat riippuvuussuhteessa, ja siihen meidän pitää ehdottomasti keskittyä.

Totta kai on tärkeää kuulla myös niitä edunsaajia, jotka ovat riippuvaisia rahapelien tuotoista, mutta sen tasapainon pitää olla kyllä selkeä, että lähdetään ongelmien ratkaisu edellä työstämään sitten, jos tätä tässä nyt vielä toivottavasti pystytään tuomaan enemmän siihen suuntaan, että keskiössä ovat peliongelmaiset, joittenka tueksi tukijärjestelmä pitää rakentaa.

Pidän kyllä hyvänä tässä vaiheessa monopolina olevaa järjestelmää, sillä peliongelmaisten haittojen hoitamiseksi me tarvitaan verovaroja. Kun me ei pystytä kieltämään ihmisten pelaamista, niin siinä mielessä on hyvä huomata, että me tarvitaan ne verotulot. En usko, etteikö, jos monopolia ei olisi, kuitenkin pelaamisesta voitaisi kohdennetusti saada verotuloja. Järjestelmiä on olemassa erilaisiakin, ja pelkästään vastakkainasettelu ei ole hedelmällistä, mutta on syytä tutkiskella kyllä koko tätä järjestelmää. Tässä vaiheessa pidän erittäin tärkeänä, että tämä monopoli on meillä ja että verotuloja voi tulla. Joku sitten muuten järjestää tämän pelaamisen, ja minä en tiedä, kuinka se hallitusti voitaisiin järjestää niin, että me pystytään sitten myös tukemaan peliongelmaisia. Ja tiedän, mistä puhun.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rydman.

14.44 **Wille Rydman kok:** Edustaja Myllykosken kanssa on helppo olla samaa mieltä siitä, että kun rahapelijärjestelmää uudistetaan tai jos sitä aidosti uudistettaisiin — tämä arpajaislakiesityshän sitä nyt ei loppujen lopuksi ihan hirveästi uudista — niin kyllä nimenomaisesti ongelmapelaamisen ja peliongelmiin ehkäisyn tulisi olla koko ajattelun ja uudistuksen keskiössä. Mutta sen jälkeen onkin sitten hyvä esittää kysymys, mistä johtuu, että tämä Suomen malli ei ainakaan kovin hyvin ole onnistunut ehkäisemään peliongelmiin syntyä. Itse asiassa voidaan hyvällä syyllä väittää, että se on ollut omiaan nimenomaisesti jopa generoimaan monenlaista peliongelmaa. Eurooppaan verrattuna Suomessa on nimenomaisesti varsin korkea ongelmapelaamisen taso, eikä se oikeastaan ole ihmeäkään, koska kotimainen yksinoikeusjärjestelmä on nimenomaisesti perustunut erittäin voimakkaaseen, aggressiiviseen rahapelimarkkinointiin ja rahapelien tarjoamiseen ihmisille jotakuinkin kaikissa mahdollisissa paikoissa läpi yhteiskunnan. Ei siis ihmeäkään, että pelaamiselle on altistettu sille alttiita ihmisiä jo hyvin varhaisessa vaiheessa.

Samalla on syytä myöskin ymmärtää, että niissäkään maissa, joissa ei ole yksinoikeusjärjestelmää, ei rahapelaaminen mikään villi länsi ole. Ei suinkaan, koska kaikissa läntisissä yhteiskunnissa on katsottu, että rahapelaaminen on sellainen elämänalue, johon liittyy monia niin merkittäviä potentiaalisia ongelmia, että rahapelaamista on tavalla tai toisella pyrittävä ja pystyttävä sääntelemään. Itse asiassa monissa maissa on paljon tiukempi sään-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

tely kuin mitä Suomessa on ollut, vaikka meillä kuinka tällainen yksinoikeusjärjestelmä onkin käytössä ollut.

Samalla on syytä ymmärtää, että ei meillä ole paluuta enää sellaiseen aikaan, jossa kansallisesti pystyttiin määrittämään, minkälaisia palveluita, pelejä tai muita on mahdollista käyttää, vaan verkko on johtanut joka tapauksessa, hyvässä ja pahassa, siihen, että palvelut ja kaikenlaiset toimintamahdollisuudet kulkevat myöskin rajojen ylitse. Vastuullisen lainsäätäjän on syytä ottaa tosiasiat tosiasioina ja sen jälkeen pohtia, mikä on aidosti tehokkain jaärkevin tapa järjestää asiat niiden tosiasioiden puitteissa, joissa me eletään. Internetiä ei varmasti saa kiinni, rahansiirtoja ei varmasti saa estettyä. Tällä esityksellä voidaan kyllä kanavoida rahansiirtoja eettisesti ja taloudellisesti paljon arveluttavampien toimijoiden käsiin, ja monet valvovat viranomaiset ovatkin vähän huolissaan, mitä tämä laki tulee käytännössä lopulta merkitsemään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäenpää.

14.47 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kun äsken tuolta vasemmalta laidalta puhuttiin tästä oikeasta reunasta ja siitä, miten oikealta suhtaudutaan nyt näihin asioihin, niin kuitenkin sen verran sanon itse tuosta Veikkauksen historiasta ja siitä, mihin sitä rahaa käytetään: Minun ymmärtääkseni tämä alkuperäinen Veikkaus on lähtenyt Työväen Urheiluliitosta ja sitten jossakin vaiheessa siihen liittyi SVUL ja tämä raha käytettiin Suomessa urheiluun. Myöhempien lakimuutosten kautta siihen tuli myöskin kulttuuri mukaan, mikä sinänsä hyväksyn ja hyväksyn myös nämä eri vammaisjärjestöt, mutta kun Veikkaus jakaa yli puoli miljoonaa erilaisille somaliyhdistyksille, Lieksan somaleille ja muille, järjestää maahanmuuttajanaishille polkupyörälläajokoulutusta, niin on kyllä aika kauas mennyt Veikkaus siitä alkuperäisestä ideastansa. Minä ihmettelen, että vasemmalla ei olla ollenkaan huolestuneita siitä, että tällaista monopoliyhtiötä joku johtaa 400 000 euron palkalla. Se on teille niin kuin ok, mutta sitten tänne heitetään kaikkia syytöksiä, että me yritetään toimia jotenkin väärin. Tarkoitushan on varmaan se, että rahapeliongelmia ja rahapelihaittoja saataisiin pois, mutta sitten ollaan huolissaan siitä tuottojen saamisesta.

Edustaja Myllykoski teki minun mielestäni hyvän huomion. Jos oikein tulkitsin, niin ette ihan täysin sulkenut näitä muitakaan vaihtoehtoja pois. Nimittäin kyllä kun Veikkaus sitä rahaa jakaa, niin se pitäisi käyttää sinne urheiluun ja suomalaiseen yhdistystoimintaan, suomalaisten nuorten hyväksi, kuten saattaisivat toimia myös nämä monopolin ulkopuolella olevat yhtiöt. He ovat kuitenkin tehneet urheilijoidenkin kanssa sponsorisopimuksia ja muita, niin että en täysin sulje pois sitä ajatusta, että Suomessa olisi muitakin. Näen kyllä, että tämä on hyvä, mutta tätä rahan kohdentamista semmoisiin toimintoihin, mitkä eivät kuulu tämän ajatuksen alle, ei voi hyväksyä. Näkisin kuitenkin hyvänä tämän Veikkauksen toiminnan, mutta se toiminta pitäisi keskittää siihen alkuperäiseen [Puhemies koputtaa] ideaansa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Gustafsson.

14.51 **Jukka Gustafsson sd:** Arvoisa puhemies! Ensinnä edustaja Rydmanille: Totesitte, että meidän Veikkaus Oy markkinoi aggressiivisesti tuotteitaan ja pelejään. Edustaja Rydman varmaan tietää sen, että kun Ruotsissa nyt siirryttiin tähän lisenssijärjestelmään, niin nämä lisenssiyhtiöt käyttävät 20 kertaa enemmän euroja markkinointiin, aggressiiviseen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

markkinointiin, kuin Veikkaus meillä. Sen jälkeen voi kysyä, jos kannetaan huolta pelihaittoista, ongelmapelaamisesta, kun yksikään henkilö ei ole kyennyt uskottavasti toteamaan, miten tällainen 80—90 lisenssijärjestelmän toimija kykenee uskottavammin hoitamaan vastuullisuustoimiaan — yhtiöt, jotka tietysti pyrkivät maksimaaliseen voittoon. Jotenkin nyt oudoksun kyllä tätä Rydmanin ajatuksenjuoksua tässä yhteydessä, kaikella kunnioituksella. Siellä on taustalla tietysti kokoomus. Ihan omista lähtökohdistaan eivät nyt ole innostuneita tästä yksinoikeusjärjestelmästä. Siellä taustalla luuraa sitten ehkä toive, että mentäisiin tällaiseen lisenssijärjestelmään.

Sitten edustaja Rantanen: Uskon, että te olette myöskin hyvin perillä siitä, miten meillä Suomessa toimii vahva sosiaalisten yhdistysten ja toimijoiden järjestelmä, kymmeniä terveyteen ja sosiaalipuoleen keskittyviä yhdistyksiä ja järjestöjä. Sen verran myöskin henkilökohtaisesti tunnen sieltä ihmisiä, että tiedän, että he ovat laadukkaita, tasokkaita, upeita ihmisiä, [Mari Rantasen välihuuto] jotka varmaan kantavat huolta tästä ongelmapelaamisesta yhtä paljon, jolleivät enemminkin, kuin me. Ja kun annoitte jotenkin ymmärtää, että kun he ovat nyt sitten antaneet lausuntoja tähän arpajaislakiin, niin he olisivat jotenkin vähätelleet näitä: eivät suinkaan. Kun katselemme tämän itse hallituksen esityksen ydinju-tun, niin täällähan lukee: ”Esityksen tavoitteena on vahvistaa yksinoikeusjärjestelmän kykyä ohjata kysyntää arpajaislailla säänneltyyn rahapelitarjontaan rahapelihaittojen ehkäisyn ja [Puhemies koputtaa] vähentämisen edelleen tehostamiseksi.” Niinpä tämä arpa-jaislaki...

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja voi siirtyä puhujakorokkeelle.

...pitää sisällään muun muassa seuraavan, että Veikkaus ottaa käyttöön [Puhemies koputtaa] riskipelaamista tunnistavan mallinnuksen...

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Gustafsson, voitte siirtyä puhujakorokkeelle. On mennyt 3 minuuttia, ja paikalta aika on 3 minuuttia.

Ai, se oli se 3 minuuttia. [Juha Mäenpää: Ettekö te vielä sitä tiedä tässä vaiheessa?] No, minä voin jatkaa tästä sitten tarvittaessa. — Kiitos. — Anteeksi, puhemies.

Puhemies Anu Vehviläinen: Voitte siirtyä edelleenkin, jos haluatte jatkaa, puhujakorokkeelle. — No, sittenpä mennään eteenpäin. Edustaja Rydman.

14.54 **Wille Rydman kok:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Gustafsson tuntuu oletta-van minun puheilleni joitakin ääneen lausumattomia taustatarkoituksia. Minulla on kyllä tapana sanoa ajatukseni koko lailla tyhjentyvinä ja siten, että niiden taakse ei hirveästi tausta-ajatuksia jäisi. Voi toki olla, että edustaja Gustafssonilla on jonkinlaisia taustamotiiveja, mutta en minä katso asiakseni niitä lähteä arvuuttelemaan, vaan kuuntelen lähinnä sitä, mitä hän sanoo ja tulee täällä lausuneeksi.

Nyt olennaista onkin kysyä, mitkä ovat käytännön lopputulokset, mitä erilaisilla rahape-lijärjestelmillä ollaan saatu aikaan. Suomalainen järjestelmä, päinvastoin kuin millä se on itsensä oikeuttanut, on nimenomaisesti eurooppalaisittain ja laajasti länsimaissa vertaillen tuottanut varsin laajan ja verrattain korkean rahapeliongelman. Silloin tietysti, jos haluaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

pysyä älyllisesti rehellisenä, pitää pystyä kysymään, minkä takia järjestelmämme ei tuota sellaisia tuloksia kuin millä se itsensä oikeuttaa.

Edustaja Gustafsson mainitsi myöskin, että on rahapeliyhtiöitä, jotka yksityisinä yrityksinä pyrkivät maksimoimaan oman voittonsa. No, yksityiset yritykset varmaan sinänsä pyrkivät maksimoimaan oman voittonsa, mutta säännellyssä ympäristössä rahapelaamiselle asetetaan aina rajoituksia. Itse asiassa nimenomaisesti suomalaisessa yksinoikeusjärjestelmässä Veikkaus on ollut yhtiö, joka on todellakin — nimenomaisesti poliitikkojen edellyttämänä ja ohjaamana — pyrkinyt maksimoimaan tuloksensa. Ei siitä kovinkaan kauan aikaa ole, kun Veikkaukselle vielä poliitikkojen toimesta asetettiin nimenomaisesti tuotto-tavoite. Haluttiin saada riittävästi rahaa, jota sitten pystytään jakamaan erilaisiin, moniin sinänsä hyviin tarkoituksiin. Nyt vasta viime aikoina tätä on hieman pyritty sievistelemään ja on siirrytty puhumaan tuottoarviosta, jotta se ei näyttäisi ihan niin pahalta eurooppalaiseen oikeudelliseen näkökulmaan nähden, kun Brysseliin päin on kuitenkin kovasti kerrottu, että tämän meidän järjestelmämme tarkoituksena on nimenomaisesti ennaltaehkäistä peliongelmia tai hoitaa niihin liittyviä kielteisiä vaikutuksia. Mutta kun käytännössä on kuitenkin näyttänyt siltä, että tämä on pikemminkin ollut sellainen mukava raha-automaatti, niin se on myöskin ohjannut yhtiön toimintaa ja sille asetettuja tavoitteita.

Samalla on syytä ymmärtää, että jos meidän järjestelmämme muuttuisi toiseksi tai jos rahapeliautomaatteja olisi vähän vähemmän saatavilla, niin todennäköisemmin se raha siirtyisi johonkin muuhun kuin rahapelaamiseen, kun ne automaattit ovat siellä kaupassa. Ehkäpä ostettaisiin pikemminkin ruokaa tai sitten vaikka lääkkeitä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Gustafsson.

14.57 **Jukka Gustafsson sd:** Arvoisa puhemies! Pyrin siihen, että tämä on viimeinen puheenvuoroni, minulla ei ole mitään tarkoitusta pitkittää istuntoa. Ehkä sen verran nyt tästä lähihistoriasta, että, niin kuin varmaan täällä oleva valistunut edustajakollega tietää, 2017:han Raha-automaattiyhdistys ja Hippos ja Veikkaus löivät hynttyynsä yhteen ja Veikkaukseen tulivat sitten Rahis ja raha-automaattit.

Yhdyn kyllä niihin arvioihin, että automaateilla on varmaan merkittävä osuus ongelmapelaamisen suhteen. No, senpä vuoksi niiden määrä on nyt sitten viimeisen vuoden kahden aikana puolitettu, ja minulla on semmoinen arvio, että tämä suunta tulee varmaan tulevaisuudessa jatkumaan. Ei nyt ihan realistista ole ajatella sitäkään, että silloin kun tämä yhdistäminen tapahtui, niin jotenkin siinä uudessa tilanteessa oltaisiin sitten jossain päätetty ykskaks äkkiä, että raha-automaattien kohdalla tehdään se asteittainen muutos, joka nyt on tehty ja joka minusta on ollut oikea. Sen taustalla on myöskin tämä voimakas tunnistautuminen, jota jo arpajaislaki 2019 edellytti ja joka on myöskin johtanut sitten tähän.

Halusin nyt tämän vain sanoa ääneen sen takia, että kyllä minua tietyllä tavalla loukkaa, kun olen pitkän linjan veikkauslainen. Aikanaan kun isä tuli tehtaalta kotiin, hän toi vihreässä kirjekuoressa sen pelatun vakioveikkauksen, jotta Pansion Tähti sai sitten lasten ja nuorten seuratoimintaan rahaa, ja olen aina oppinut arvostamaan kuitenkin Veikkauksen toimintaa. Mutta niin kuin sanoin, näitten raha-automaattien kanssa on ollut kiistatta ongelmia, ja niitä on tässä sitten pyritty mielestäni oikealla ja hienolla tavalla ratkaisemaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäenpää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

15.00 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin tuon edustaja Gustafssonin näkemyksen. Hän on huolissaan siitä, mistä sitä rahaa saadaan näille yleishyödyllisille yhdistyksille. Kuitenkin itse haluaisin kiinnittää huomiota siihen, että myöskin tulisi vähän harkita, minkälaisia ne yhdistykset ovat. Lainsäädännöllä on muutettu nyt tätä niin, että huomattava osa menee kaikille maahanmuuttajataustaisille ryhmille, heidän yhdistyksilleen, ja he saavat kaikenlaisilla kommervenkeillä sitä rahaa anottua. Se ei ole hyväksyttävää. Näissä on syitä ja seurauksia.

Sitten esiin on noussut myös se, että tämä Veikkauksen monopoli purettaisiin. Joku käytti täällä puheenvuoron, että ne rahat menisivät sitten joihinkin veroparatiiseihin naurusaarille. Tämä Veikkauksen homma on sinänsä aika pieni asia. Joku aika sitten mielestäni täällä poliittinen vasemmisto oli päättämässä myös siitä asiasta, että Fortumin sähköverkot myytiin, eli siinä ei rikottu monopolia vaan monopoli myytiin ulkomaille, ja rahat välittyvät sitä kautta nyt sitten myös sähköverkon ylläpidosta sinne naurusaarille näiden ulkomaisten yhtiöiden toimesta.

Nyt edelleen edustaja Gustafssonille, kun tämä tuntuu olevan teille sydämenasia ja muistelite sitä nuoruuttanne siinä, kun isä toi niitä veikkauslappuja: Minäkin muistelen nuoruuttani, ja silloin nämä Veikkauksen rahat, mitä niistä tuli, käytettiin urheiluun ja urheilun tukemiseen. Ymmärrän ja hyväksyn myös nämä erilaiset vammaisjärjestöt ja kulttuurin tukemisen, mutta toivon, että edustaja Gustafsson ottaa sydämenasiaksensa myös tämän, että nämä maahanmuuttajien yhdistysten tuet poistetaan vallan sieltä Veikkauksen jakolistalta. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rydman.

15.03 **Wille Rydman kok:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Gustafssonin puheenvuoro toi mielestäni hyvää ja kiinnostavaa perspektiiviä suomalaisen rahapelaamisen historiaan, ja henkilökohtaisen, omakohtaisen lapsuusmuiston kautta se tarjosi myöskin aika hyvää näkökulmaa suomalaisen rahapelaamisen kulttuuriin, historiaan ja siihen ympäristöön, jossa suomalainen rahapelijärjestelmä on kehittynyt ja elänyt.

Uudistuksia tarvitaan, ja siksi nähdäkseni onkin valitettavaa, että tässä hallituksen esityksessä monet keskeisimmistä tämän hetken suomalaisen rahapelaamiseen ja suomalaiseen rahapelijärjestelmään liittyvistä ongelmista jäävät korjaamatta, ja siltä osin kuin niihin tulee parannuksia, ne ovat kovasti pieniä mittakaavaltaan.

Mutta kaikista eniten tässä nimenomaisesti harmittaa juurikin se, että sen sijaan, että näihin isoihin oltaisiin puututtu, näillä maksunsiirtoestoilla vaikeutetaan merkittävästi suomalaista elinkeinoa ja monella tapaa huippu-urheiluksikin luonnehdittavaa pokerikulttuuria, joka nimenomaisesti on ollut omiaan generoimaan Suomeen rahaa, koska suomalaiset pokeriammatillaiset ovat kansainvälisillä areenoilla varsin hyvin pärjänneet ja kyenneet voittamaan enemmän kuin mitä ovat hävinneet. Tämähän on sen pokeriammatillisuuden määritelmäkin. Olkoonkin, että sinänsä nämä rahansiirtoestot on kyllä helppo kiertää, kyllähän se siitä huolimatta asettaa ikävän stigman sinänsä kunnioitettavalle taidolle, osaamiselle ja ammatille, kun sen harjoittamiseen vastaisuudessa joutuu käyttämään vähän enemmän vippaskonsteja. Samaan aikaan se, kun joudutaan käyttämään niitä vippaskonsteja, nimenomaisesti on myöskin omiaan siirtämään rahansiirtoja joillekin sellaisille alustoille, jotka ovat hankalammoin suomalaisen viranomaisvalvonnan tavoitettavissa ja seurattavissa, mikä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2021 vp

huonoimmillaan voi synnyttää nipun uusia ongelmia ilman, että vanhojakaan tulee kunnolla ratkaistuksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lundén.

15.05 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On ollut tosi mielenkiintoista kuunnella tätä keskustelua. Minä haluan tuoda tähän vielä yhden näkökulman lisää — tämä on vain ja ainoastaan minun oma mielipiteeni ja varmaan noin tuhannen pienyrittäjän mielipide kanssa — näistä kuuluisista pelikoneista.

Nykyään kun kaupat saavat olla auki 24/7, niin varsinkin R-kioskeille ja pienille kaupoille jokainen tulonlähde on äärimmäisen tärkeä. Varsinkin pienille kaupoille ja kioskeille just peliautomaatti- ja online-pisteet, passin myöntäminen, Schenker, Matkahuolto — ne lisäpalvelut — tuovat sille yrittäjälle sitä kuuluisaa tulosta. Minua harmittaa tässä keskustelussa se, että kukaan ei ota koskaan huomioon sitä asiaa, koska minä ymmärrän senkin vielä, että ne haitat ovat isoja, mutta ovathan Alkonkin haitat. Kun kokoomus haluaa viinit kauppaan, niin mihin ne viinit laitetaan siellä? Laitetaanko ne kanssa sitten jonkin takahuoneeseen piiloon, niin että sieltä voi hakea yksitellen viiniä? Minun mielestäni alkoholihaitatkin ovat Suomessa kohtalaisen suuria. Kumminkin minun mielestäni pitäisi huomio pitää kanssa siinä... Joku ehkä nauraa, että no jos ei muuten saa tulosta, niin lopettakoon toiminnan. Mutta ne hommat ovat vain faktoja nykyään, kun kaupat ovat auki koko ajan.

Jokainen euro on pienyrittäjälle tärkeä. Tämän näkökulman halusin vain tuoda tähän keskusteluun mukaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Gustafsson.

15.06 **Jukka Gustafsson sd:** Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

Joo, kerta kiellon päälle. — Lyhyesti: Minä ajattelin, etten minä tähän edustaja Mäenpään yksityiskohtaan olisi halunnut takertua, mutta kun se on täällä teidän vastalauseessanne viimeisenä virkkeenä: ”Esimerkiksi erilaiset somali- ja monikulttuuriyhdistykset olisi tällä perusteella jätettävä rahoituksen ulkopuolelle.” Kun minä luin tämän, niin minä uteliaisuuttani otin yhteyttä opetus- ja kulttuuriministeriöön ja pyysin, voitteko selvittää minulle, paljonko nämä somali- ja monikulttuuriset yhdistykset saavat OKM:ltä tukea, avustusta. He olivat löytäneet yhden: se oli Nuorten Muslimien Foorumi ry, joka kuitenkin koskettaa ja yhdistää kaikkia musliminuoria, ja tämä summa, minkä se on nyt viime vuosina saanut, on suuruusluokkaa 30 000 euroa. En rupea tätä tässä nyt analysoimaan, onko se paljon ja onko se väärin, mutta tämmöisissä lillukanvarsissa nyt perussuomalaisten vastalause liikkuu. [Juha Mäenpää: Yli puoli miljoonaa!] Se siitä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.